ISSN 0321—1614

ӘДӘБИЈЈАТ

ДИЛ

ИНҸӘСӘНӘТ

Контрольный экземпляр

АЗӘРБАЈҸАН ССР ЕЛМЛӘР АКАДЕМИЈАСЫНЫН

ХӘБӘРЛӘРИ

ИЗВЕСТИЯ

АКАДЕМИИ НАУК АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ССР

ЛИТЕРАТУРА

ЯЗЫК

ИСКУССТВО

3 • 1979

Авропа әдәби әлагәләринин инкишафында мүһүм мәрһәлә олмушдур. Н. А. Некрасов, И. А. Крылов, Ф. Шиллер, Г. Агајан, Р. Патканјан, И. Чавчавадзе, М. Салеһ, И. С. Туркенев, В. Һүго кими мүхтәлиф халглара мәнсуб олан сәнәткарларын Азәрбајҹан дилиндә сәсләндирилмәси, шүбһәсиз ки, «Кәшкүл»үн ән бөјүк хидмәтләриндән биридир.

«Кәшкүл»дә бәдии тәрҹүмәдән бәһс едәркән А. Зејналов тез-тез полемикаја кирир, мүхтәлиф мүбаһисәли мәсәләләрә өз мүнасибәтини билдирир. Бу ҹүр мәсәләләрдән бири үзәриндә бир гәдәр әтрафлы дајанаг: Ә. Садыг 1937-ҹи илдә јаздығы «Пушкин Азәрбајҹан дилиндә» адлы мәгаләсиндә Пушкинин ики әсәринин 1868-ҹи илдә (әслиндә 1867-ҹи илдә) Јусиф Ираг оғлу Гәрајим тәрәфиндән түркҹәјә (А. Зејналовун мө'тәризәдә гејд етдији кими, азәрбајҹанҹаја дејил, мәһз түркҹәјә; чүнки һәмин илләрдә «түрк дили» ифадәси артыг «Азәрбајҹан дили» ифадәсинин синоними кими ишләдилирди, буну мәгаләнин сәрлөвһәсиндән дә көрмәк олар) тәрҹүмә олунмасындан бәһс едир. Чох күман ки, Ә. Садығы әсәрин һансы дилә тәрҹүмә едилмәсиндән даһа чох мүтәрҹимин шәхсијјәти марагландырмыш, мәгалә мүәллифи ону азәрбајҹанлы һесаб етмишдир. Иосиф Ерјак (1867-ҹи илдә чап олунмуш китабда мүтәрҹимин ады белә јазылыр) нә азәрбајҹанлы, нә дә А. Зејналовун көстәрдији кими татар дејилдир, караимдир, Петербург университетиндә Мирзә Казымбәјин тәләбәси олмушдур. А. Зејналов бу тәрҹүмәни Азәрбајҹан дилинә олунан тәрҹүмә кими гәбул етмәмәкдә һаглыдыр, лакин о, Јусиф Ираг оғлу Гәрајим адынын нечә мејдана чыхдығыны изаһ етмәдији кими, Јусиф Исак оғлу Бејрәги адыны һарадан көтүрдүјүнү дә дәгиг мәнбәси илә көстәрмир. Дикәр тәрәфдән А. Зејналовун Ә. Садыға ирад тутараг Пушкинин түрк дилинә тәрҹүмә олунан ше'ринин «Тилсим» дејил, «Тилсман» (?) олмасы гејди дә доғру дејилдир, Пушкиндә ше'рин ады «Талисман»дыр. Ә. Садыг исә, садәҹә олараг, бу сөзүн азәрбајҹанҹа гаршылығыны ишләтмишдир.

А. Зејналовун китабын чыхарышында гејд етдији Иосиф Ерјак өз тәрҹүмәсини Мирзә Казымбәјә һәср етмишдир. Бу итһафын өзү чох символик мә'на дашыјыр, чүнки Пушкинин түрк дилләринә, даһа дәгиг десәк, Азәрбајҹан дилинә илк тәрҹүмәчиси М. Казымбәј олмушдур. 1835-ҹи илдә Казанда Пушкинлә таныш олан Мирзә Казымбәј бөјүк шаирлә көрүшүн тә'сири алтында онун «Бағчасарај фантаны» поемасыны «Көз јашы чешмәси» ады алтында Азәрбајҹан дилинә тәрҹүмә етмишдир. Поеманын јарыдан чохуну әһатә едән бу тәрҹүмәнин әлјазмасы Татарыстан Мәркәзи Дөвләт Архивиндәдир.

Кечән әсрдә едилән тәрҹүмәләрин әксәријјәтинин бәдии ҹәһәтдән зәифлији, дилин гәлизлији онларын мүасир дөврдә охунмасыны чәтинләшдирир. Бу күн Пушкиндән вә еләҹә дә дикәр дүнја классикләриндән кечән әсрдә едилән тәрҹүмәләр јалныз әдәби факт кими мараг доғурур. Белә олан сурәтдә биз Пушкин әсәрләринин Азәрбајҹан дилинә тәрҹүмә тарихини А. Зејналовун вә б. тәдгигатчыларын көстәрдикләри 80—90-ҹы илләр әвәзинә даһа керијә, шаирин сағлығы илләринә чәкә биләрик. М. Казымбәјин Пушкиндән етдији мәнзум тәрҹүмә буна имкан верир...

Китаб мүәллифинин һаглы олараг гејд етдији кими, XIX әср мәтбуат органлары ичәрисиндә «Әкинчи» һаггында апарылан тәдгигат нә гәдәр кенишдирсә, ондан сонра нәшр едилмиш гәзет вә журналлар барәсиндә индијәдәк јазыланлар гејри-гәнаәтбәхш, сәтһи вә бә'зи һалларда елми дәгигликдән узагдыр. Әдәбијјат тарихимиздәки бу бошлуғу долдурмаг үчүн А. Зејналов өз үзәринә мәс'улијјәтли бир иш көтүрмүш вә онун өһдәсиндән кәлә билмишдир. Тәдгигаты чәтинләшдирән бир сыра амилләр—«Кәшкүл»үн там комплектинин әлдә олмамасы, журнал архивинин һифз едилмәмәси, материалларын мүхтәлиф шәһәрләрә сәпәләнмәси онун ишини хејли мүрәккәбләшдирмишдир. Буна бахмајараг А. Зејналов Бакы, Москва, Ленинград, Тбилиси архивләриндә чохлу ахтарышлар апармыш, әлдә етдији материаллар әсасында кечән әсрин икинҹи јарысындакы Азәрбајҹан мәтбуатынын өјрәнилмәсинин сәһифәләрини ишыгландырмаға, «Кәшкүл»үн ичтимаи-әдәби һәјатда ојнадығы ролу, һабелә онун Азәрбајҹан әдәбијјатынын инкишафындакы мөвгејини мүәјјән етмәјә чалышмышдыр.

ВИЛАЈӘТ ГУЛИЈЕВ.

АЗӘРБАЈҸАН ССР ЕЛМЛӘР АКАДЕМИЈАСЫНЫН ХӘБӘРЛӘРИ
Әдәбијјат, дил вә инҹәсәнәт серијасы, 1979, № 3

ИЗВЕСТИЯ АКАДЕМИИ НАУК АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ССР
Серия литературы, языка и искусства, 1979, № 3

ТӘНГИД ВӘ БИБЛИОГРАФИЈА

МҮТӘРӘГГИ ЛИВАН ШАИРИ МИШЕЛ СҮЛЕЈМАНЫН «ЈЕРДӘН ДОҒАН КҮНӘШ» КИТАБЫ АЗӘРБАЈҸАН ДИЛИНДӘ

Совет јазычыларынын бир сыра әсәрләринин әрәб дилинә тәрҹүмә олунуб әрәб өлкәләриндә нәшр едилмәси, јајылмасы, еләҹә дә мүтәрәгги әрәб шаир вә насирләринин әсәрләринин ССРИ халгларынын дилләриндә нәшри совет-әрәб әдәби-мәдәни әлагәләринин кенишләнмәсинә көмәк едән мүһүм амилләрдәндир.

Мүтәрәгги әрәб јазычылары да дүнјанын сүлһсевәр, азадлыг, милли истиглалијјәт тәләб едән халглары кими империалист ағалығына, һәр ҹүр зоракылыға, асылылыға, тәҹавүзкарлыға, зүлмә вә әдаләтсизлијә гаршы чыхыр, мүбаризә апарырлар. Онлар јени ҹәмијјәт гурмаг уғрунда, керилијә вә әталәтә гаршы, мүстәмләкәчилик вә ирги ајрысечкилијә гаршы апарылан мүбаризәдә иштирак едир, сәсләрини уҹалдырлар.

Әрәб јазычылары јени ҹәмијјәт гуруҹулуғу уғрунда үмумхалг мүбаризәсиндә өз үзәрләринә дүшән сосиал вәзифәни вә мәс'улијјәти јахшы дәрк едирләр. Бу һисс вә мәс'улијјәт исә онлара ичтимаи мә'на кәсб едән гијмәтли әсәрләр јаратмаға көмәк едир. Һазырда әрәб јазычылары мүтәрәгги бәшәријјәтлә бирликдә империализмин сионист тәҹавүзүнә гаршы, Исраилин зәбт етдији әрәб әразиләрини азад етмәк уғрунда, Фәләстин әрәбләринин гануни милли һүгугларыны бәрпа етмәк уғрунда мүбаризә апарырлар. Әрәб јазычылары, һәмчинин, халгын рифаһ һалыны јахшылашдырмаг, шәхсијјәт һүгугуну тәкмилләшдирмәк, милләтин мәдәни сәвијјәсини јүксәлтмәк үчүн дә сә'јлә чалышырлар.

Совет Иттифагы вә дикәр сосиалист өлкәләри илә әмәкдашлыг әрәбләрин мүбаризә әзмини артырыр, әрәб өлкәләринин дүнја сосиализм ҹәбһәси илә әлагәсини даһа да мөһкәмләндирир. Совет јазычыларынын әсәрләринин бу өлкәләрдә тәрҹүмә едилиб нәшр олунмасы әрәб әдәбијјатынын да мүасир инкишафына, онун мөвзуҹа зәнкинләшмәсинә мүтәрәгги тә'сир көстәрир.

Совет әдәбијјатынын тәркиб һиссәси олан Азәрбајҹан совет әдәбијјаты нүмунәләринин, һабелә мүтәрәгги әрәб јазычыларынын әсәрләринин тәрҹүмә едилиб нәшр олунмасы да чох мүһүм әһәмијјәтә маликдир. Мә'лум олдуғу кими, Азәрбајҹан-әрәб әдәби-мәдәни әлагәләринин көкләри чох-чох гәдимләрә кедиб чыхыр. Лакин Азәрбајҹанда Совет һакимијјәти гурулдугдан сонра әрәб өлкәләри илә мәдәни әлагәләримиз хүсусилә кенишләнмиш, јени мәзмун, јени идеја кејфијјәти кәсб етмишдир. Бәдии әдәбијјатымызда әрәб халгларынын истәк вә арзуларыны, мүбаризәләрини, һәјат тәрзини тәсвир вә тәрәннүм едән нүмунәләр аз дејилдир. Белә әсәрләр һәр шејдән әввәл, әрәб халгларынын милли истиглалијјәт вә демократик азадлыг уғрундакы мүбаризәләринә јардым көстәрмәк, онлара мә'нәви илһам вермәк ҹәһәтдән чох әһәмијјәтлидир.

Ирагын, Суријанын вә бир сыра башга әрәб өлкәләринин мәтбуат сәһифәләриндә, еләҹә дә әрәб нәшријјатларында Азәрбајҹан насирләри вә шаирләринин әсәрләри әрәб дилиндә нәшр олунур. Мәсәлән, Ирагын «Бағдад» нәшријјатында Азәрбајҹан јазычыларынын ше'р вә поемаларындан ибарәт мәҹмуә нәшр олунмушдур. Мәҹмуәјә республикамызын шаирләриндән Сүлејман Рүстәмин, Рәсул Рзанын, Мәммәд Раһимин, Мирварид Дилбазинин, Осман Сарывәллинин, Нәби Хәзринин, Бәхтијар Ваһабзадәнин вә Тофиг Бајрамын ше'рләриндән нүмунәләр дахил едилмишдир. Мәҹмуәдә адлары чәкилән шаирләрин һәјаты вә јарадыҹылығы һаггында гыса мә'лумат да верилмишдир. Азәрбајҹан јазычыларынын әсәрләринин әрәб дилинә тәрҹүмә олунмасы вә нәшр едилмәси әрәб өлкәләриндә әдәбијјатымыза олан марағын тәзаһүрүдүр.

Гаршылыглы мәдәни, әдәби әлагәләр нөгтеји-нәзәриндән әрәб өлкәләринин истәр гоҹаман, танынмыш јазычыларынын, истәрсә дә әдәбијјата јени кәлән исте'дадлы кәнҹләрин әсәрләринин Азәрбајҹан дилинә тәрҹүмә едилиб нәшр олунмасы да бөјүк әһәмијјәтә маликдир. «Јазычы» нәшријјаты тәрәфиндән бу јахынларда бурахылмыш «Јердән доған күнәш» ше'рләр китабы да бу ҹәһәтдән сәҹијјәвидир. О, Ливанын мүтәрәгги

шаири, мүасир әрәб поезијасынын танынмыш нүмајәндәләриндән бири Мишел Сүлејманын чохчәһәтли јарадычылығы илә азәрбајчанлы охучуларыны таныш едир.

Мишел Сүлејман, бәдии јарадычылығы вә ичтимаи фәалијјәти өз вәтәни Ливанла сых бағлы олан, әрәб халгларынын азадлыг мүбаризәсиндә фәал мөвге тутан шаирләрдәндир. О, вәтәни һаггында белә дејир: «Ливан гәлп пул кәсәнләр кими һәгигәти сахталашдыран бә'зи әлламәчи тәблиғчиләрин тәсвир етдији чәннәт дејилдир. Орада јохсуллар бир тикә чөрәк үстүндә, суварма каналындан бир сысга су көтүрмәк үстүндә бир-бирини гырырлар... Орада ағалар өзләрини әчнәби сүнкүсү илә горујуб мүдафиә едирләр».

Мишел Сүлејман јүксәк вәтәнпәрвәрлик руһунда јазылмыш ше'рләриндә Ливаны варлы туристләрин истираһәт вә кеф мәканы, ишбазларын сазиш вә көрүш јери, рәнкли реклам лөвһәләриндә тәсвир олунан сакит вә чәзбедичи, бир кушә кими гәләмә алмыр, әксинә, о, вәтәнинин дәрдләрини һисс едир, халгынын ағыр һәјаты үчүн изтираб кечирир, ону тәрәггидә көрмәк истәјир.

Мишел Сүлејман һәр чүр иртичанын, халга зидд, милли мәнафејә гаршы олан гүввәләрин әлејһинәдир. Шаир әминдир ки, халгын инамыны, ирадәсини вә күчүнү һеч бир гүввә гыра билмәз, халг мәғлубедилмәздир, јенилмәздир:

Көпүрәндә далғалар дәнизи
көрмүсәнми?
Бозаранда суларын бәнизи
көрмүсәнми?
Тәлатүмдә фыртына гушуну
көрмүсәнми?
Чырпанда далғалара дөшүнү,
көрмүсәнми?
Бәли, халг да беләдир!
...Сиз еј залымлар, билин, халг
јенилмәз аллаһдыр.
Сәчдә един аллаһа!
(«Халгын гүдрәти»)

Тәсадүфи дејил ки, Мишел Сүлејман инсанын гүдрәтинә, инсанын әзәмәтинә вә һүнәринә һәср етдији «Мүбтәда да сиз олдунуз, хәбәр дә сиз» адлы ше'ри үчүн Назим Һикмәтин «Планетимиз өкүзүн бујнузлары үзәриндә дејил, сизин голларыныз үзәриндә дурур» ифадәсини епиграф сечмишдир. Бу ше'р бүтүн бәшәријјәтә, Јер күрәсинин бүтүн инсанларына мүрачиәтлә јазылса да, онун һәр мисрасында узун мүбаризә јолу кечмиш, милли истиглалијјәт, азадлыг әлдә етмәк уғрунда «вахтсыз өлүм илә күлә-күлә үзләшән», «јолунда көз јашындан океанлар» әмәлә кәлән әрәб оғлунун мәрд симасы чанланыр, онун ады сәсләнир. Шаир бүтүн инсанлары «галалардан, истеһкамлардан, килјотинләрдән» әсла горхмамаға, «зүлмәтләри ишыгландырмаға», чинајәтләрә сон гојмаға сәсләјир:

Сиз еј халглар,
еј инсанлар,
Еј сабаһа јол ачанлар!
Сиз ојадын бүтүн әрзи!
Тарихләрә ибрәт дәрси
сиз олдунуз,
Һүнәр дә сиз!
Гәһрәманлыг дастанында
Мүбтәда да сиз олдунуз,
хәбәр дә сиз!

Инсан зәкасынын гүдрәтинә, инсанын гәһрәманлығына һәср олунмуш ше'рләр ичәрисиндә дүнјанын илк космонавты Совет Иттифагы Гәһрәманы Јури Гагаринә итһаф едилмиш ше'р диггәти чәлб едир. «Әсрин адамы» адланан вә бөјүк сәмимијјәтлә јазылмыш бу әсәрдә мүәллиф Јури Гагарини «фәдакарлыг рәмзи», «өлүмдән горхмајан әскәр» адландырыр:

О, илијә, гана гәдәр
Фәдакарлыг рәмзи иди.
Өлүмдән горхмајан әскәр,
Од селинин өзү иди.
Онун оду, һәрарәти
Вулкан иди, лава иди.
О, көјләрин ше'ријјәти,
Нәғмә иди, һава иди.

Китабда топланмыш ше'рләрин бир гисми азадлыг уғрунда мүбаризәдә һәлак олмуш шәһидләрә һәср олунмушдур («Үсјанкар һүзн», «Шәһидләр» вә башгалары). Өз вәтәнинин, халгынын милли-азадлыг мүбаризәсинин фәал иштиракчысы олан үсјанкар гәлбли шаир тә'гибләрә мә'руз галмыш, тутдуғу мүтәрәгги сијаси мөвгеләрә көрә дәфәләрлә һәбс олунмушдур. Сағ екстремистләр онун евини јандырмыш, зәнкин китабханасыны вә әлјазмаларыны мәһв етмишләр.

Бүтүн бу вәһши һәрәкәтләрә гаршы Мишел Сүлејман үсјанкар сәсини галдырмыш, сијаси ше'рләри илә чаваб вермишдир. Шаир дүшүнүрдү ки, әкәр гәсбкарлар евини дағытмаг, китабларыны, әлјазмаларыны мәһв етмәклә ондан интигам алырларса, демәли онун ифшаедичи ше'рләри һәдәфә дәјмишдир вә елә зәһмли һәгигәтдир ки, мүртәче гүввәләри горхудур, онлары ләрзәјә салыр.

Мишел Сүлејман һеч вахт бәдбинләшиб үмидсизлијә гапылмыр. Онун ше'рләриндә ишыглы кәләчәјә инам вардыр. Шаирин лирик гәһрәманлары гәти дөјүшләрлә, мүбаризәләрлә гаршы-гаршыја дурмаг игтидарындадырлар. Фачиә-

ләр, әләм вә кәдәрлә долу олан «Одлу хатирәләр»ини Мишел Сүлејман үмид вә инам долу мисраларла тамамлајыр:

Чағырырам вар сәсимлә:
Галхыб дурурам бу дәм.
Зүлмәт хәрабәликдән
Мән шәфәги көрүрәм.

Мишел Сүлејман хошбәхт кәләчәјә, хејирхаһлыға, азадлыг вә истиглалијјәтә олан гәти инамыны өз охучуларына да ашыламағы бачарыр.

«Јердән доған күнәш» китабына ливанлы шаирин бир нечә инчә, мәлаһәтли лирик ше'рләри дә дахил едилмишдир. Бу ше'рләрдә мүәллиф өз мәһәббәтини вә севкисини вәсф едир. «Дәниз вә јелкән», «Үзүк», «Чәннәт гушу» вә башгалары белә ше'рләрдәндир. Мишел Сүлејманын мәһәббәт мөвзусунда јаздығы ше'рләриндә дә вәтәнпәрвәрлик мотивләри һисс олунур. Шаир үчүн ана, вәтән, севкили мәфһумлары ејни дәрәчәдә әзиздир, доғмадыр. Бу чәһәтдән «Үрәкдә битән бир сүнбүл» ше'ри даһа марагдыдыр. Көркәмли әрәб философу вә әдиби Әбү-л-Үла әл-Мәарринин «Вәтән торпағына јағыш јағдырмајан фајдасыз булуд башым үстә сыхлашмасын» фикриндән епиграф кими истифадә етмиш шаир һәмин кичик бәдии әсәринә вәтәнин вәсфи илә башлајыр. Вәтән торпағындан шаир бир сирр әхз етмишдир, елә бир сирр ки, даим онун өмүр мүсафири олачаг. Бу сирр «мәһәббәт адлы атәшдир». Лакин дүшмәнләр ону севкисиндән, мәһәббәтиндән узаг салмышлар, «бошбејинлиләр» шаирдән севмәк үчүн дә ичазә вәрәгәси тәләб едирләр.

Бу ше'рдә дә мүәллифин үсјанкар сәси ешидилир. О, мәһәббәтинә мүрачиәтлә дејир:

Еј әзәли, еј әбәди мәһәббәтим,
Кирпијини титрәт, титрәт!
Төк үстүмә көзләринин инчисини,
Гушлар вүсал севинчинә гата билсин
өз сәсини,
Јер көстәрсин ал күнәшә сәрвәтини
сини-сини,
Мәнә рәһм ет!

Китабда Мишел Сүлејманын «Нәғмә, өлүм вә сон кечә» адлы бир пәрдәли мәнзум пјеси вә бир нечә дидактик ше'ри дә дахил едилмишдир. Әрәб халгынын гәһрәман мүбаризә тарихинин кичик бир сәһифәси тәсфир едилмиш «Нәғмә, өлүм вә сон кечә» пјесиндә мүбаризләрин чәсәдләри әтрафына топлашмыш вә шәрти олараг Өлүм, Забит, Сәләмчи, Тачир вә Каһин адландырылмыш шәхсләрин јеритдикләри сијасәт онларын ич үзүнү ачыб ифша едир: Өлүм әтрафа сәпәләнмиш чәсәдләри көрүб севинир, шадланыр, бу онун «гәләбәсидир»; Сәләмчи она борчу олан адамын өлмәсинә һејфсләнир; Тачир «варлығын сиррини јалныз алыш-веришдә» көрүр; Заоит өз силаһына, белинә бағладығы тапанчасына архаланыр; Каһин исә «шәр руһлардан һифз» олунмаг үчүн инсанлары јалныз дуа етмәјә чағырыр. Лакин оүтүн бу тәкәббүрлү ағалар вә еләчә дә Өлүм, әлиндә шејпур тутмуш бир чәсәдин дикәлиб отурдуғуну, сонра исә ајаға дурдуғуну көрәрәк ләрзәјә дүшүрләр. Сәһнәдә дивара интибаһнамәләр јапышдыран бир ушаг көрүнүр. О, интибаһнамәләри јапышдырыб мәғрурчасына аддымлајан шејпурчунун архасынча кедир. Бу заман бүтүн чәсәдләр һәрәкәтә кәлиб галхыр, Сәләмчи, Тачир, Забит вә Каһин сурәтләриндә тәчәссүм олунмуш шәр гүввәләрә һүчум чәкиб галиб кәлирләр. Мүәллиф пјеси ашағыдакы сөзләрлә битирир:

Учурун,
гәсрләр галмасын јердә,
Зүлмкар нәслини тамам гырын сиз.
О пак минбәрдәки рисаләләрдә
Ады чәкиләнләр елә сизсиниз.
Сизин әлинизлә гајытсын бир дә
Әзәли һөкмүнүз, һакимлијиниз.

Китабда тәбиәт тәсвиринә һәср олунмуш бир нечә ше'р вардыр. Бу ше'рләрдә мүәллиф тәбиәт лөвһәләри јаратмагла бәрабәр тәбиәтдә баш верән һадисәләри, дәјишикликләри инсан һәјаты илә, инсан талеји вә әһвали-руһијјәси илә бағлајыр.

Китабда топланмыш ше'рләрин Азәрбајчан дилинә тәрчүмәсини көркәмли шаирләримиздән ССРИ Дөвләт мүкафаты лауреаты Нәби Хәзри вә Әлаға Күрчајлы етмишләр. Әрәб дилиндән сәтри тәрчүмәнин мүәллифи исә танынмыш әрәбшүнас, филолокија елмләри доктору Васим Мәммәдәлијевдир. Әсәрин истәр бәдии-естетик, истәрсә дә идеја-мәзмун бахымындан орижинала хејли јахын, мүвәффәгијјәтли тәрчүмәси азәрбајчанлы охучулара тәгдим едилмишдир.

Мишел Сүлејманын јарадычылығына јахындан бәләд олан Нәби Хәзри китабын әввәлиндә шаирин һәјат вә јарадычылығы һаггында гыса мә'лумат верир.

Јазычы вә шаирләримизин јарадычылығына әрәб өлкәләриндә мараг, еләчә дә әрәб әдәбијјатынын мүтәрәгги нүмајәндәләриндән олан Мишел Сүлејманын ше'р нүмунәләринин топлу һалында Азәрбајчан дилиндә нәшри Азәрбајчан-әрәб әдәби-мәдәни әлагәләрини, достлуг мүнасибәтләрини, совет вә әрәб халглары арасында гаршылыглы рәғбәт вә мәһәббәти әкс етдирән көзәл мисалдыр. Тарихин тәчрүбәси көстәрир вә әрәб халгларыны инандырыр ки, Совет Итти-

фагы илә, дикәр сосиалист өлкәләри илә достлуг вә әмәкдашлыг чох мүһүм әһәмијјәтә маликдир. Бу достлуг империализм фитнә-фәсадларына гаршы әрәб халгларынын бирлији үчүн, әрәб өлкәләринин игтисади вә мәдәни тәрәггисинә наил олмаг үчүн ән көзәл вә реал тә'минатдыр.

АИДА ИМАНГУЛИЈЕВА.